

מנע רגלך מנתיבותם

(משלי א טו)

עמדת רבני ישראל שלא להתחבר עם הרפורמים

הנצי"ב מוולוז'ין על ההתרחקות מהרפורמים

"חלילה להתחבר עמהם בשום דבר השייך לעבודת ה'... והנה כתיב במשלי א' לענין אורבי לדם אדם בני אל תלך בדרך אתם מנע רגלך מנתיבתם.. וכך יש לנהוג עם אותם האנשים אורבי לנפש הישראלי להשחיתה ולהסירה מדרך חיי העוה"ב... אל תלך בדרך אתם היינו שלא להתחבר בשותפות ומרעות עמהם"

שו"ת משיב דבר א, ט.

גדולי ישראל על הרפורמים

מרן הראי"ה קוק זצ"ל

"באה אלי שמועה, ממצב היהדות הנאמנה במדינותיכם, ולבי נשבר בקרבי. כי עלה הפורץ, של אלה אשר השחיתו את כרם ד' צבאות בית ישראל, וידיחו רבים מאחרי ד' אלקי ישראל ותורתו הנאמנה, המתחדשים הרפורמיים, גם בתוך מחנה החרדים פנימה, ורבים התחילו להיות נמשכים אחריהם בשגגה, לעקור מוסדי עולם, שיסודי היהדות ועקרי תורה שלובים עמם... יודעים אנחנו מה עלתה בידם, שרובם ככולם נשתכחו מהם ומזרעם כל יסודי האמונה וכל קדושת ישראל, והרבה מהם נשתמדו ונבלעו בין גויי הארץ ונכרתו לגמרי מבית ישראל, ואשר לא עשו עדיין את הצעד הזה, של השמד המכלה, הנה הם כאברים מדולדלים בגוף האומה, בלא תורה ובלא אור של יהדות אמתית. ועינינו רואות וכלות עליהם, והטובים שבהם מתחרטים על עונות אבותיהם, אחרי שהם רואים את חורבנם הרוחני."

שו"ת אורח משפט סי' לה, מאמרי הראי"ה עמ' 511

רבנו הרצי"ה קוק זצ"ל

"הרפורמים ייסדו את התפלגותם מעם ישראל, בכפירה בתורה הנתונה לו מאת ד' מן השמיים על ידי משה רבנו, ומתוך כך בפריקת המצוות וביטולן, במגמה להתבוללות בין הגויים. זאת היא 'ההתקדמות' של 'היהדות המתקדמת' הזאת, בביטולן של מצוות ובביטולה של האמונה בגאולת ישראל מתוך המגמה להתבוללות בין הגויים, ומתוך כך בשינוי סדרי התפילות בנוסחותיהן, המלאות אמונה וצפייה לגאולת ישראל ושיבת ציון ובניין ירושלים"

לנתיבות ישראל ח"ג עמ' רפב י"ט באב ה'תשל"ז

הג"ר צבי פסח פרנק זצ"ל, רבה של ירושלים

/ בסק דין שאסור להשתתף עם הרפורמים

"...תנועת הריפורמים האומרים לנעוץ צפרנם בחומת ירושלים... וברוך יהי' על צעדו זה שנזדרז ללחום מלחמת ה' נגד תנועת שרש פרה ולענה אשר רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגי'.

וכבר בראשית הקיץ תשט"ז יצא פס"ד לאסור איסור להשתתף עם הריפורמים בחו"ל באיזה אופן שהוא, וכמו"כ עוררנו לאנשי מעשה אל שמועה כי באה שהם אומרים להקים בנין והיכל ריפורמי בפעיה"ק ודרשנו להתלכד ולהתכונן למלחמת מצוה זו אם ח"ו יגשו לבצע זממם. ולפ"ד נחוץ הוא לסדר אסיפת רבנים גדולה לקדם פני הרעה בראשית תופעתה להכריז עליהם שלא יבואו בקהל ה' עד עולם, כי המפלצת הזאת גרועה היא מכל סוגי החילוניים למיניהם כי בפעולותיהם הנם מכניסים אנדרלמוסיא בעולם ומגבירים כח הסט"א רח"ל..."

אגרת הגרצ"פ למחותנו בעל הציץ אליעזר, מתוך שו"ת ציץ אליעזר חלק ה פתיחה פרק ח

הג"ר הרב איסר יהודה אונטרמן זצ"ל, הרב הראשי לישראל

"והנה חכמינו ומאורינו הביטותמיד עלתנועה דתיתמזויפתבחרדה גדולה הרבה יותר מאשר על חיי הפקרות ופריקת עול סתם... טעות מסוכנת ביד אלה הסוברים כי הם יקרבו את נעדרי - אמונה שבקרבתנו להפיח בהם זיק של דת. הניסיון הורה את ההיפך: הם מפנים את השפעתם כלפי החלשים מהחלק הדתי שבעם ומסיתים אותו להשתחרר מהעול של שמירת המצוות וכדומה ולא שמענו לא בחו"ל ולא כאן שינהלו וויכוחים עם החופשים ויצליחו להביא "אתאיסטים" לעבודה דתית.. יש לדעתי צורך להפיץ אור על מגמותיהם ולעמוד בכל תוקף על כך שלא ינעצו קנה בקרקע של ארץ ישראל, וה' יושיענו להגן על ארה"ק מיהדות מזויפת, כמו שעזר לרס"ג וחבריו לעכב התפשטות הקראות."

מתוך מכתב לסגן ראש עיריית ירושלים, בעניין הקמת טעמפל רפורמי בעיה"ק ירושלים

הראש"ל הגאון הרב עובדיה יוסף זצ"ל

"שמחנו לשמוע כי כבוד הדרת גאונכם החלטתם להצטרף לגדולי וחכמי התורה, אשר בארץ ישראל, ולהזדהות עמנו בעת צרתינו, לקרוא לעצרת עם, להמוני בית ישראל החרדים על דברנו, ולהפגין נגד מזימת הרפורמים למיניהם לנעוץ צפרניהם בארץ ישראל, אשר בתי המשפט החילוניים כאן מעודדים אותם ונותנים להם הכשר להכניסם למועצות הדתיות. ולא ידעו ולא יבינו כי בזה הם הורסים את ארצנו הקדושה להביא לנישואי תערובת רח"ל, ולהרס תורתנו הקדושה, אשר באמונתנו אנו דבקים בה כי היא חיינו ואורך ימינו."

אגרת מט' אדר תשנ"ט [מתוך קובץ 'בית יוסף' אגרות ותשובות הראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל].

”כאשר החשך יכסה ארץ וכת הרפורמים והקונסרבטיבים מהרסי הדת מנסים לנעוץ צפרניהם בארה”ק ולקבל הכרה כי הם נמנים כביכול בין הזרמים ביהדות ח”ו, באנו בזאת להביע דעת תורה כי אין להעלות על הדעת לתת להם הכרה כל שהיא. ואסור לנהל כל מו”מ עם מהרסי הדת אשר מזייפים את התורה והביאו להתבוללות והחרבת היהדות בתפוצות ישראל.

אנו קוראים לכל אחד ואחת אשר בידו למנוע חלול ה’ נורא זה של הכרה ושיתוף פעולה עם הרפורמים לעשות כל אשר בידו למנוע פשרה זו, וכל הנותן יד לפושעים אלו הוא נמנה על משנאי ה”.

אגרת מכג עבת התשנ”ח (קובץ ‘בית יוסף’).

מקורות נוספים: שו”ת יביע אומר חלק ב אבן העזר סימן כא, חלק ז אורח חיים סימן כב.

הגרי”ד סולובייצ’יק זצ”ל

”במה שנוגע לעניינינו הפנימיים - קרי: אינטרסים דתיים - רוחניים, כגון חינוך, בתי כנסיות והתאחדויות של רבנים, במקום שבו צריך רעיון האחדות לבוא לידי ביטוי באידאולוגיה רוחנית אחידה של עדת שומרי תורה - דומני שהאורתודוקסיה אינה יכולה ואינה צריכה להיות קשורה לחוגים המכחישים את יסודותיה של השקפת עולמנו.

בשום אופן אינני יכול להבין את אותם רבנים אורתודוקסיים, שבילו את מיטב ימיהם בישיבות וספגו לתוכם את רוח התורה שבעל פה ואת מסורת הקבלה... כיצד מסוגלים הם להתחבר עם מנהיגים ”רוחניים” שעבורם כל זה הוא חסר ערך... ההבדל הבסיסי במחשבה ובמעשה הופך את השיתוף פעולה הזה לבלתי אפשרי.

מנקודת מבט תורנית הרי שהמרחק בין הרפורמה לאורתודוקסיה גדול יותר מהמרחק שהפריד בימי בית שני בין הפרושים לבין

הצדוקים, או בימי הגאונים בין הקראים לבין הרבניים. האם תועד אי פעם בהיסטוריה מקרה אחד של "התאחדות רבנים" או של "ועד קהילות" שהורכב מקראים ומיהודים הנאמנים לתורה?"

מתוך הספר 'איש על העדה' מכתב כ"א

הג"ר אליעזר ולנדינברג זצ"ל, הציץ אליעזר

/ להבדל מהרפורמים

"במקום אחד מצינו בתורה שציותה לנו על התבדלות, והוא: להתבדל מהמתבדלים, כאמור בפ' קרח הבדלו מתוך העדה הרעה הזאת... בכזאת נהגו גאוני - הדור בדור ההוא בו צץ מטה רשע זה ששמו ריפורם והתחיל להכות שרשיו הרעים בקרב ההמונים.

בכדי למלט הגוף הכללי מרקבון עקב חידקי הרעל של ציצי ותלילי בשר - החי שהתחיל להתפשט בקרבם, גזרו פרישה עליהם בפועל ... וקרח לא היה עובד ע"ז רק כופר בחלקי התורה כמו אלה הרפורמים בזמנינו "

שו"ת ציץ אליעזר חלק ה פתיחה פרק א

/ גרועים מחילונים

"מצב מיוחד לנו במלחמת מגן ומלחמת תנופה עם הרבנים הרפורמים **ביתר שאת מעם סתם פוקרים בישראל...** וכדאמר לה ינאי מלכא לדביתיה: אל תתיראי מן הפרושין ולא ממי שאינן פרושין אלא מן הצבועין שדומין לפרושין שמעשיהן כמעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס (סוטה כ"ב ע"ב).

הפוקרים יכולים לכל היותר להפר - תורה... אבל תנועה זאת... מגמת פניהם להביא בסופו של דבר ח"ו לידי שכחת - התורה עד כדי להרגיל את ההמונים לומר כי זוהי התורה וזוהי היהדות

האמיתית, ולזה, לשכחת - התורה כמעט שאין תרופה וכל באיה לא ישובו..."

שו"ת ציץ אליעזר חלק ה פתיחה פרק א

/ להילחם נגד היאחזות הרפורמים בארצנו

"...עלינו איפוא לגעור בשטן - השאננות ולעמוד על משמר הדת בעירנות גדולה נוכח נסיון זה של התבצרות התנועה הריפורמית בארצנו, ולהכותה אל החומש עוד בטרם תופיע על אופק מדינתנו, כי הדבר פוגע בצומת הגידים ובעורק החיוני המרכזי של גוף אומתנו. ואל דמי לנו עד שנצליח להכות שרשים בתלמי לבות בני האדם להכיר ולדעת בהכרה ברורה ואמיתית כי הריפורם תרסס אותנו לרסיסים ותפלגנו לפלגי פלגים ולכן פיגול הוא לא ירצה מכל המובנים ובאש ישרף ויכלה מחוץ למחנה עוד בטרם הכנסו אל הקדש פנימה".

שו"ת ציץ אליעזר חלק ה פתיחה פרק ו

מקורות נוספים: שו"ת ציץ אליעזר חלק ה פתיחה פרק ג, ד, ה, ו

הרב שאול ישראלי זצ"ל, ראש ישיבת מרכז

הרב וחבר מועצת הרבנות הראשית

"יש צורך לשרש מחשבה מוטעית, שמדברת על זרמים ביהדות, כאילו הרפורמים והקונסרבטיביים מהווים איזה זרם, איזה כיוון שיש מקום להתוכח עמו, אבל יש מקום למהלך כזה בתוך היהדות. וזוהי טעות מוחלטת... המציאות של רפורמה ביהדות, אינה אלא שימוש אולי באיזה סמלים מהיהדות, אבל ברוקנם מתוכנם"

'התורה והמדינה' עמ' 375

מחאה נגד רב שנפגש עם הרפורמים

מרן הראשון לציון הגאון הרב יצחק יוסף
שליט"א

לכבוד הרב אליעזר מלמד שליט"א
שלום רב,

בתוקף תפקידי כהרב הראשי לישראל ונשיא מועצת הרבנות
הראשית לישראל, היושב על כסאם של מייסדי הרבנות לדורותיהם,
הנני למחות מחאה נמרצת על כך שכב' פרץ גדר שגדרו בו ראשונים,
ונפגש עם רפורמים כביכול לדיאלוג, ואני רואה זאת בחומרא רבה.
שלא דומה המפגשים עם אנשים שאינם דתיים, שחייבים לקרבם
לתורה וליראה, כי רבים מהם אינם יודעים כלום, ושומעים ומקבלים
אם משכנעים אותם. אבל ברפורמים הרי זייפו את התורה שלנו, יש
להם תורה משלהם, ומאמינים בכל לב במה שחינכו אותם הראביים
למיניהם, ואכן לא מצינו שרפורמי יחזור בתשובה, הם דבקים
בדרכם, וגרמו לרבבות מעם ישראל שהתבוללו בארה"ב וארנגטינה,
ועוד, והחריבו כל חלקה טובה בעם ישראל, ויש צורך להרחיקם
שלא יהיה אפילו אחד שייתלה בדבר המפגשים וילך בדרכם.

באחרונה דיברנו בישיבת "הכותל" והסברנו את החילוק שיש בין מפגשים עם חילוניים למפגשים עם רפורמים. הגישו נגדינו בג"ץ, אבל הרי התורה צייתה אותנו "לא תגורו מפני איש" אסור לנו לאגור את דעתינו מפני איש, אנחנו הולכים וצועדים בעקבות כל רבותינו שקדמו לנו, כולל מייסדי הרבנות הראשית לישראל, צאי לך בעקבי הצאן, ומזקנים אתבונן, כאשר כל גדולי הדור, אותם שלמדו תורה בהיקף עצום, ובעיון עמוק, שכל ימיהם רק בתורה ולא הלכו בחולות וכו', הרחיקו את הרפורמים וכולם נמנעו מלהפגש אתם, כן עלינו לנהוג, כי גדולי התורה אלו המורים שלנו, ומהם יש לנו ללמוד הנהגה, ולבטל דעתינו מפני דעתם, ולנהוג בענוה אמתית כי מי אנחנו כלפי כל גדולי הדור. איני מכיר את כב', אבל ברור לי שכב' עשה מעשה חמור שלא כהוגן, אחר שאינו הולך בדרך של כל רבותינו שקדמו לנו, ואינו מתבטל כלפי דרך הנהגתם של גדולי הדור. הרפורמים מבקשים לעקור את הדת ולנעוץ צפרניהם בארצנו הקדושה, ולא די מה שהחריבו בארצות חו"ל בהתבוללות נוראה בין הגויים, מנסים לכבוש את המלכה עמי בבית, בארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחריה. ואני מקוה מאד שכב' יקרא היטב הדברים, יתבונן בהם, ואני מצפה שכב' יחזור בו וינהג בהתבטלות כלפי כל גדולי הדורות.

מתוך מכתבו בקובץ בית יוסף גליון מו, מתאריך י"ב אב תש"פ

זייפן גרוע מגנב

הגאון הרב יעקב שפירא שליט"א, ראש ישיבת מרכז הרב וחבר מועצת הרבנות הראשית

במה שנוגע לכבוד ת"ה, ולכבודו של אבי מורי זצ"ל, לא שייך שאשתוק. היה חכם אחד שאמר פעם, אני בד"כ לא מדבר, או שאני שותק או שאני צועק, לדבר אני לא מדבר. כשיש ברירה עדיף לשתוק, לא לדבר; אבל כשצריך אסור לדבר, צריך לצעוק, על זה אני מוסר מודעה: מה שדיברתי זה לא היה דיבור, זו הייתה צעקה. שאלו אותי בחורים, למה לא מדברים בישיבה, מצטטים את הרב שפירא זצ"ל שהוא הסכים לפגישה עם רפורמים או לא? אני יודע שאם הייתי מדבר על זה בבוקר לפני שחרית, אז לא הייתם אומרים תחנון, הייתם נהנים מאוד. אני הייתי אומר תחנון ארוך יותר.

אנשים לוקחים דברים ומסלפים ומסיקים מזה מסקנות. רש"י בברכות אומר שאין נבל גדול יותר ממסלף דברי אלוקים חיים. הרב ההוא נפגש והרב ההוא נפגש, הרי ודאי שמי שנולד לאם יהודייה הוא יהודי, א"א לשנות את זה, אא"כ המיר את דתו ר"ל. אבל אם יש מנהיגים גדולים מנהיגי הדור, אם זה אבי מורי זצ"ל או הרב עובדיה זצ"ל שראו צורך להיפגש כדי להעמיד אותם על מקומם, ולא עם הרבי'ס שלהם. אבי מורי זצ"ל שאל פעם את אחד האנשים שם,

”
אנחנו לא חשודים
על שנאת ישראל.
וכי הרב הרצוג
היה חשוד על
פילוג קהילות?
על חוסר אהבת
ישראל? מה
הקשר בין מה
שרב ראשי נפגש
ע”מ להתריע
ולהזהיר או
להשפיע, לכל
מה שמתפרש
כדיאלוג?

מה עושה בארה”ב למי שגנב דולרים, אמרו לו שהוא מקבל עונש כזה וכזה, ומה עושים למי שמזייף דולרים, אמר לו, עונש הרבה יותר חמור. אמר לו אבי מורי, זה מה שהרבנים שלכם עושים. זה מזייפים את התורה, וזה הרבה יותר חמור. והם מרמים את הקהילות שלהם, וזה עוד יותר חמור. אני לא בא לומר עכשיו שהרפורמים הם כאלה או כאלה, אנחנו יודעים מסורת מכל גדולי ישראל, אין לנו שום יחס לצד הדתי שלהם, שום שותפות ושום משא ומתן, וק”ו שום דיאלוג או דבר שדומה לזה, וכל דבר שייתן להם פתח ח”ו בא”י.

”ויבז עשו את הבכורה” מי שעושה טעות ומחפש אח”כ תירוצים שלא קשורים לעניין, הנה ההוא נפגש אז מותר גם לי, אז מה אם הוא נפגש?! הרב הרצוג זצ”ל כתב עליהם

שהם נוצרים בלי צלב, אני בכוונה אומר את זה. אסור לזלזל בזה, זה לא עניין של מה בכך, אנחנו לא חשודים על שנאת ישראל. וכי הרב הרצוג היה חשוד על פילוג קהילות? על חוסר אהבת ישראל? מה הקשר בין מה שרב ראשי נפגש ע”מ להתריע ולהזהיר או להשפיע, לכל מה שמתפרש כדיאלוג? מפגש ושיח איתם זה בא מגאווה, אין צל של ספק. לצערנו זה כבר היה לעולמים, היו אנשים שהרשו לעצמם לפתוח את הפתח הזה שמותר לחלוק על מי שגדול מהם, אז למה שאחרים לא יעשו את זה, אבל שימוש בשמות של רבנים ראשיים לישראל שהיו גדולי עולם, הנה ההוא נפגש איתם, אז מותר. מה שאני אומר עכשיו זה בגלל שהם משתמשים בחוצפתם באנשים שהיו בבית המדרש שלנו. לנו אסור לרדת לרמה הזאת. תחקירים וחקירות, זה אומר וזה אומר.

מתוך שיחה שמסר הרב [הובאה בעלון ישיבת מרכז הרב לפרשת תולדות]

שלא לתת הכרה לרפורמיים כלל ועיקר

בתקופה האחרונה אנו רואים לדאבונו כי נפרצו גדרים שגדרו גדולי עולם וישנם כאלו המקיימים מפגשים ודיונים תורניים עם נציגים מהתנועה הרפורמית, כביכול יש לנו עמהם "שיח רבני משותף".

על כגון דא הזהיר שלמה בחכמתו: "נצר בני מצות אביך ואל תטש תורת אמך... לשמרך מאשת רע מחלקת לשון נכריה" (משל"ו, כד), "הרחק מעליה דרכך ואל תקרב אל פתח ביתה" (שם ה, ח).

כבר הנהיגו כל גדולי ישראל בדורות הקודמים ובדור זה ביחס לשיתוף פעולה חלילה עם התנועה הרפורמית בעניינים תורניים כי - 'אין להרבות דברים על הסכנה הנוראה שיש בהצטרפות עם אנשים שלא מאמינים בתורה מסיני - בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה.' (הרב הראשי הגאון הרב אברהם שפירא זצ"ל)

וכי 'יש בזה חילול ה' נורא וגם סכנה מעשית שאנשי דלא מעלי, המתנגדים לשולחן ערוך יקחו חלק בדיון תורני הנוגע לתורה ומצוות ויר"ש, וכבר כתבו רבותינו להתרחק מהם בתכלית הריחוק, שהם מחבלים בכרם ה' צאב-ות' (הראשון לציון הגאון הרב עובדיה יוסף זצ"ל).

אהבת כל יחיד ויחיד מישאל גם כאלה שהתרחקו מקיום תורה ומצוות ודאי בכל תוקפה היא עומדת בכל עת, אך אין בזה שום מתן היתר חלילה לשיתוף פעולה עם נציגים רשמיים של התנועה הרפורמית שעקרה תורה מישאל, ולוחמת גם כיום לעקור כל דבר שבקדושה בארצנו בגיור, בכותל, בנישואין בקדושת המשפחה ועוד.

ועל כן הננו לחזק את כל רבני ישראל וראשי המועצות הדתיות, שלא לשתף את הרפורמים בכל עניין ודבר של קודש ולעמוד איתנים לגדור גדר ולעמוד בפרץ כנגד הפוגעים בכרם ה' צאב-ות, הם הרפורמים הכופרים בתורה מן השמים, ומחטיאי הרבים חטא הרבים תלוי בהם.

ונזכה במהרה שיכירו וידעו כל ישראל כי משה אמת ותורתו אמת והיא חיינו ואורך ימינו

הרב דב ליאור
רבה של קרית ארבע לשעבר

הגאון הרב משה דוד טנלדר
ראש הישיבה יוניברסיטי

הרב צבי ישראל טאו
ישיבת הר המור

הרב חיים שטיינר
ישיבת מרכז הרב

הגאון הרב הרשל צבי שכטר
ראש הישיבה יוניברסיטי

הרב נחום נריה
ראש ישיבת תורה בציון

הרב מרדכי גארי
רב העיר מעלה אדומים

הרב יהודה עמיחי
ראש מכון התורה והארץ

הרב אליהו רחמים זייני
ראש ישיבת אור וישועה בחיפה

הרב נחום רכל
נשיא ישיבת רמת השרון

הרב אליקים לבנון
ראש ישיבת אלון מורה רוב השומרון

הרב שלמה אבינר
ראש ישיבת עטרת כהנים
ולשעבר רב הישוב בית-אל

הרב צבי קוסטינר
ראש ישיבת מצפה רמון

הרב יהושע שפירא
ראש ישיבת רמת גן

הרב אמנון שוגרמן
ראש ישיבת הגלן

הרב ציון טוויל
ראש ישיבת נצר מטעי באריאל

הרב יוסף זייני
אשדוד

הרב דוד דוקקיץ
רב הישוב יצהר וראש הישיבה

הרב שלמה לוי
ראש הכולל בישיבת הר עציון

הרב יצחק שילת
ראש ישיבת מעלה אדומים

הרב דוד חי כהן
ראש ישיבת נתיבות ישראל

הרב שמואל אליהו
רב העיר צפת

הרב ישעיהו מייטלס
רב העיר נהריה

הרב דני מילר
ראש ישיבת עטרת נחמיה

הרב שמעון כהן
ראש מוסדות בית מוריה

הרב מיכה הלוי
רב העיר פתח תקווה

הרב יגאל קמינצקי
רבה של גוש קטיף תובכ"א

הרפורמים הם לא זרם ביהדות, אלא זרם נגד היהדות

הגאון הרב דב ליאור שליט"א

מאז היות ישראל לעם, היו שרצו לטשטש את זהותו. בדורות הקודמים הייתה אליליות, ובדורות מאוחרים יותר הפקרות. בדורות האחרונים קמה תנועה חדשה, הרפורמה, שמנסה להתאים את הדת לחולשות הדור.

מהי סיבת ההתנגדות לתנועה הזו? הרי יש ביהדות כמה וכמה זרמים; אשכנזים, ספרדים, תימנים, חסידים, מתנגדים, אז למה שוללים את הרפורמים ולא מחשיבים אותם כזרם ביהדות?

בהקדמה ל'ציץ אליעזר' חלק ה', כתב הרב אליעזר וולדנברג, מגדולי הפוסקים בדורנו, שיש זרמים ביהדות, ויש זרמים נגד היהדות. כלומר, גם האשכנזים, גם הספרדים, גם החסידים וגם המתנגדים - כולם מודים שהתורה שניתנה לנו, התורה שבכתב והתורה שבעל-פה, היא נצחית. יש מחלוקות, נכון, גם בתלמוד יש מחלוקות אבל אין מחלוקות בעקרונות. הרמב"ם מונה שלושה-עשר עיקרי אמונה שהמאמין בהם שייך לכלל ישראל, ביניהם: מציאות

//

**היו שאמרו
שהרפורמים רוצים
למנוע התבוללות
כדי להציל את כלל
ישראל. אפילו אם
יש אמת בטענה
הזו ולא מדובר
בהכרזות ריקות,
הרוב המכריע
בהתנהלות שלהם
הוא הרס היהדות,
והנזק עולה עשרות
מונים על התועלת.
לכן אסור לתת
לגיטימציה לתנועה
הזו ולרבניה**

ה', אחדותו, השגחה, שכר ועונש, תורה מן השמים - תורה שבכתב ותורה שבעלפה, נצחיות התורה וביאת הגואל. מי שאינו מאמין אידיאולוגית בעיקרים אלו, נקרא כופר בעיקר ולא חלים לגביו דיני התורה בענייני אהבת רעים וכיוצא בזה.

כולם - גם החסידים, גם המתנגדים, גם הספרדים, גם האשכנזים - כולם מודים בשלושה-עשר עיקרי התורה של הרמב"ם. גם אם יש האוכלים בשבת ג'חנון, יש האוכלים קיגל, ויש האוכלים קוסקוס, זה לא משנה. גם אם אחד לובש מכנסיים בצבע הזה, והשני לובש מכנסיים בצבע אחר, אלה לא שינויים עקרוניים. בשלושה-עשר עיקרי האמונה כולם מאמינים, אבל מי ששולל את העיקרים הללו, ואומר שהתורה משתנה לפי רוח הזמן, כלומר, שהתורה לא נצחית, הוא כופר בעיקר.

מבחינה מסוימת, מי שיוצר דת חדשה גרוע יותר מאשר מי שלא קיבל חינוך דתי, וחי חיים "חופשיים" - לא שומר שבת, לא שומר כשרות, לא שומר טהרת המשפחה - אבל לא טוען שזו דת אחרת, אלא חי חיים חסרי דת. אלה שלא למדו תורה ולא חיים חיי הלכה, לא יודעים, אבל גם לא טוענים שהם מהווים תחליף. הרפורמים טוענים שהרפורמה היא הדת.

אם אחד גנב שטר של מאתיים שקל, ואחד זייף מאתיים שקל - עונשו של מי חמור יותר? ברור שמי שזייף עונשו הרבה יותר חמור מאשר

מי שהייתה לו חולשה וגנב. ליצור דת אחרת ולומר שזאת היא הדת, זו פגיעה הרבה יותר קשה מאשר לא לקיים מצוות.

רבים מאלה שלא שומרים תורה ומצוות, לא עושים זאת מתוך אידיאולוגיה, אלא פשוט מתעצלים; יותר נוח להם לא לשמור מצוות, כי בשבת נמנע מהם לנסוע לים וכיו"ב. כמובן שאיני מצדיק זאת, אבל היהדות הנאמנה לא יכולה לנהוג בסלחנות כלפי מי שנלחם נגדה ומחזיק באידאולוגיה המתנגדת לקיום התורה.

לפני כמה שנים הייתה התכנסות של רבנים אורתודוקסים באמריקה, והם החליטו שלא לשתף פעולה עם הרפורמים בשום ייצוג ציבורי, משום שהרפורמה היא לא זרם ביהדות, אלא זרם נגד היהדות.

אנחנו לא יכולים להשלים איתם, ולא יכולים לתת לגיטימציה למי שנלחם נגדנו ורוצה לשלול את העיקרון שהתורה היא נצחית ואיננה משתנית לפי רוח הזמנים. אי אפשר לשבת איתם ולנהל שיח עם רבניהם ומנהיגיהם כיוון שהם חותרים נגדנו, נלחמים בנו ומתנגדים לעצם קיומנו. לא ניתן להכיר בהם.

היו שאמרו שהרפורמים רוצים למנוע התבוללות כדי להציל את כלל ישראל. אפילו אם יש אמת בטענה הזו ולא מדובר בהכרזות ריקות, הרוב המכריע בהתנהלות שלהם הוא הרס היהדות, והנזק עולה עשרות מונים על התועלת. לכן אסור לתת לגיטימציה לתנועה הזו ולרבניה. אנחנו מקווים שלא ירחק היום, ועם ישראל יתעורר בתשובה, יכיר בדרך האמת וגם הטועים יכירו שהרפורמה היא לא דרכה של תורת ישראל האמתית, עליה מסרו את נפשם יהודים במשך דורות.

בין רפורמים לרפורמה

הגאון הרב יעקב אריאל שליט"א¹

א. יש להבחין בין הרפורמים לבין הרפורמה. רפורמי שאמו יהודיה הוא יהודי, חלה כלפיו מצות אהבת ישראל ויש לקרבו ליהדות. הפוסקים מתייחסים אליו כאל 'תינוק שנשבה' כי הוא גדל בבית ובקהילה רפורמיים ואין להאשימו בכך (בניין ציון החדשות להר"י אטלינגר כ"ג)

לא כן המנהיגים האידיאולוגיים של התנועה הרפורמית, כגון הרבייס. אומנם גם הם יהודים, אך קשה להגדירם כ'תינוקות שנשבו'. הם לומדים יהדות, אם כי על קצה המזלג, כשאחת המטרות של הלימוד היא ע"מ לקנטר את היהדות המקורית.

הם מודעים לכך שהרפורמה פרשה ממורשת היהדות ההיסטורית ובנתה לה במה משלה, אחרת, לא יהודית. בעוד שהיהודים הרפורמים הפשוטים הם לכל היותר 'מומרים לתיאבון' כי הם מעדיפים דת הנראית להם נוחה יותר, המנהיגים קרובים יותר להגדרה של 'מומרים להכעיס'. כי המניעים שלהם אידיאולוגיים.

1. מאמר זה פורסם בעיתון 'מקור ראשון' תוך השמטה בעריכה של המשפטים המודגשים. בשל חשיבות הדברים המאמר מובא כאן בשלמותו.

ב. יש להבדיל בין יהודים חילוניים לבין רפורמים.

היהודים החילוניים בוחרים לקיים חלק ממצוות התורה, מתוך המאגר של תורת ישראל שניתנה בסיני. חלקים אחרים אינם מקיימים, בעיקר מסיבות של נוחות. כלומר המניע שלהם הוא 'לתיאבון'. הם לא יצרו דת אלטרנטיבית. הם יעדיפו ביכנ"ס אורתודוכסי (ואפילו ייסעו אליו בשבת! לצערנו) לחוג בר מצוה, לומר קדיש על ההורים או 'כל נדרי' וכדו' על פני טמפל רפורמי. ליהודי החילוני יש זהות לאומית ישראלית. הוא מכיר בעם ישראל ושהוא חלק ממנו. הציונות החילונית נוצרה על מנת לחזק זהות לאומית זו. לעומתם, הרפורמה חידשה דת חדשה, תוך כדי התכחשות ללאומיות הישראלית.

ג. הדת הרפורמית נוצרה לפני כמאתיים שנה במערב באירופה על רקע האמנציפציה שאפשרה ליהודים להשתלב כאזרחים שווים במדינות האירופאיות. הרפורמה אימצה מגמה זו בהתלהבות, ויתרה על הזהות הלאומית

הישראלית, והעדיפה את ההגדרה 'גרמני בן דת משה' (כשהכוונה לא למשה רבנו אלא למשה מנדלסון...). הם הפכו את בית הכנסת ל'טמפל' הדומה יותר לכנסייה במבנהו ובתכניו. הכניסו עוגב, שינו את נוסח התפילה מעברית לגרמנית, ביטלו את המחיצה, לא מסיבות מגדריות, אלא משום שכך נהוג בכנסיה. מחקו מהסידור כל זיקה לגאולת ישראל, לירושלים ולמקדש

**המנהיגים
האידיאולוגיים
של התנועה
הרפורמית, כגון
הרבייס. אומנם
גם הם יהודים, אך
קשה להגדירם
כ'תינוקות שנשבו'
... בעוד שהיהודים
הרפורמים
הפשוטים הם לכל
היותר 'מומרים
לתיאבון' כי הם
מעדיפים דת
הנראית להם נוחה
יותר, המנהיגים
קרובים יותר
להגדרה של
'מומרים להכעיס'.
כי המניעים שלהם
אידיאולוגיים**

//

**מקובלנו שאין
מנהלים דיאלוגים
וסימפוזיונים בין-
דתיים ... בפרט
ביחס לרפורמים,
המשתוקקים
להכרה, כל הופעה
משותפת בנושאים
דתיים בין נציג
תורני עם נציגיהם
מחזקת את
מעמדם ויוצרת
לגיטימציה. יש
לכך השלכות
קשות. הדבר
מעודד את המשך
השואה השקטה
המחסלת את
יהדות הגולה -
ההתבוללות.**

וכל ביטוי המייחד את ישראל מן העמים.
הם ביטלו את המצוות המעשיות,
המייחדות את היהדות, ואימצו רק את
אלו ההומניסטיות - אוניברסליות.

המניע לכך לא בא משאיפה מוסרית
מבית מדרשו של ר' ישראל סלנטר
(שהיה בן התקופה) אלא מתוך תפיסה
ספיריטואליסטית, הדומה לנצרות,
שאין צורך בתורה מעשית של גוף ובשר
אלא די ב'יהדות של רוח'.

ד. מתוך העדפת התפיסה האוניברסלית
על זו הלאומית הם הכירו בנישואי
תערובת. הם התנגדו לכל גילוי של
לאומיות ישראלית, כגון לציונות. הרצל
תכנן לקיים את הקונגרס הציוני הראשון
בעיר הגרמנית מינכן, בהיותה עיר
מרכזית, שהנגישות אליה נוחה. בגלל
התנגדותם של הרפורמים ומלשינותם
לשלטונות נאלץ הרצל להעביר את
הקונגרס לעיירה קטנה יחסית, לא
הרחק משם, לבאזל שבשווייץ. הם גם
התנגדו להצהרת בלפון.

ה. עליית הנאצים לשלטון בגרמניה והשואה גרמו לרפורמה לשנות
את יחסה לציונות ול'לחזור בתשובה' מבחינה מסוימת. הוברר
לכל שהניסיון לטשטש את הייחודיות של הלאומיות היהודית
ולהשתלב בעמים האירופאיים לא הציל את הרפורמים מחוקי
נירנברג. שם נקבע שגם יהודי מתבולל, אפילו אם אימו נוכריה,
הוא בן הגזע השמי 'הנחות' ונידון לכליה.

בעשן הארבות של אושויץ עלו השמימה יהודים רפורמים שהתכחשו ליהדותם יחד עם אולטרה - אורתודוקסים. גם עמי העולם התנכרו ליהודים, עמדו מנגד ואף מנעו הצלת יהודים שנמלטו ממלחמות הנאצים. אי לכך הפתרון הראוי לקיום היהודים והיהדות הוא שיבת ציון. מנהיגי הרפורמים בארה"ב החליטו להצטרף להסתדרות הציונית. יש להתייחס בחיוב ל'חזרה בתשובה' זו ולקרבה ליהדות.

אולם היחס ללאומיות היהודית, שהוא הבסיס לאידיאולוגיה הרפורמית, לא השתנה מיסודו. האוניברסליות עדיפה עדיין על פני הפרטיקולריות. עד היום ממשיכה המגמה לטשטש את המסגרת הלאומית היהודית. הרפורמים מאפשרים נישואי תערובת, מגבים אותם ואף עורכים לזוגות כאלו טקס משלהם, לפעמים אפילו בהשתתפות כומר נוצרי. כדי להשקיט את המצפון הם 'מגיירים' את בן הזוג הנוכרי תמורת דקלרציה מילולית גרידא, חסרת כל משמעות. יש מהם, שבשם 'ההומניזם האוניברסאלי' מצדיקים את טיעוניהם של הפלשתינאים נגדנו, ובמקרים מסוימים אף משתפים פעולה עם גופים השוללים את קיומה של מדינת ישראל. רעיונות היסוד של הרפורמה נותרו על כנם.

1. הרפורמים מנהלים מאבק להכרה בהם מצד הממסדים היהודיים.

ואכן הם קוצרים הצלחות מסוימות במערכת הפוליטית, המשפטית, והתקשורתית. רובם של אלו אינם מכירים לעומקה את השקפתם. מבחינת ראייתם השטחית זו מין 'יהדות' בגוון שונה. מי שעוצר את הסחף הוא הרבנים, בארץ ובחו"ל. על מבצר הרבנות הם מסתערים בכוח רב. הם זקוקים להכרה, בכדי לזכות בלגיטימציה. לדוגמא, מאבק הכותל. השקפתם המקורית שוללת את בית המקדש ואף מחקו אותו מתפילותיהם. מה להם ולשריד המקדש? אך הם זקוקים ללגיטימציה לכן הם דורשים

**שטוש הגבולות
בין יהדות לרפורמה
עלול גם לדרדר
שומרי מצוות
לעבר הרפורמה.
כל דיאלוג בין נציג
התורה לבין נציג
רפורמי מעמיד
את שניהם על
אותו מישור,
גם אם שניהם
עומדים משני עברי
המיתרס. המישור
השווה משווה
ביניהם וחותר,
חלילה, תחת
אושיות קיומם של
עם ישראל ותורתו**

רחבה משלהם, גם אם היא נוגדת את השקפתם. ולמרות שהסיכוי שיתמידו להתפלל שם נמוך. הם זקוקים לרעש יותר מאשר לתפילה (אי לכך יש מקום להרהר בדבר הטקטיקה שיש לנקוט בנושא רגיש זה).

בגלל מאבקם להכרה לא התמנה רב שכונה חדש בארץ זה עשרים שנה! וכן סובלת בגללם מערכת הגיוה. ועוד.

ז. מקובלנו שאין מנהלים דיאלוגים וסימפוזיונים בין - דתיים. אין בהם שום תועלת והם מסבים רק נזק. בפרט ביחס לרפורמים, המשתוקקים להכרה, כל הופעה משותפת בנושאים דתיים בין נציג תורני עם נציגיהם מחזקת את מעמדם ויוצרת לגיטימציה. יש לכך השלכות קשות. הדבר מעודד את המשך השואה השקטה המחסלת את יהדות הגולה - ההתבוללות.

**לא ניתן לקרב את הרפורמים
הפשוטים ליהדות כל עוד הוגי הדעות שלהם מוכרים כנציגים
שווי ערך לרבנים.**

יש מקום לשיתוף פעולה בנושאים כלל ישראלים, כגון במאבק נגד האנטישמיות, נגד אלימות בכלל, חיזוק ערכי המשפחה (אם היא עדיין חשובה להם), תמיכה במדינת ישראל, הצלת יהודים, סעד לנזקקים ועוד. יש ליהדות הדתית בארה"ב ניסיון רב בנושאים אלו ואחרים. הם הודרכו ע"י גדולי תורה כגון הגרי"ד

סולוביצ'יק שקבע גבולות בקשרים אלו. מן הראוי ללמוד מהם, ובוודאי שאין לנקוט כאן עמדות עצמאיות הפוגעות בהם.

ח. למגעים אתם יש השלכות גם על שומרי המצוות בארץ. ציבור זה מגוון מאוד, יש מהדרין ויש מקילים ראש. אולם כולם יודעים שיש גבול אותו לא עוברים והוא - הרפורמה. אם תנסה להאשים, מי שמקל מדי בנושא מסוים, בכינוי 'רפורמי' הוא יראה בכך, בצדק, מילת גנאי ומיד יזדעק 'אני לא רפורמי ח"ו'. טשטוש הגבולות בין יהדות, אפילו רפויה, לבין הרפורמה עלול לפרוץ את הסכר ולדרדר רבים לעבר הרפורמה ממש. קיומן הרפוי של המצוות עלול להתרופף לגמרי. כי אם גם הרפורמה היא סוג של יהדות אפשר להיות 'יהודי טוב' ועם זאת רפורמי. יש חשש רציני לחדירתה של הרפורמה לתוך ביתנו פנימה. זאת בעצם מטרתם של הרפורמים. ותמימות לחשוב אחרת.

ט. סיכום: הרפורמים הם יהודים לפי ייחוסם ויש לקרבם ליהדות. הם בסכנת טמיעה ומצוה להצילם. אולם הדרך לכך היא הבאתם להזדהות עם הלאומיות הישראלית ובצורך לשמור על המשך קיומה ומורשתה מסיני. **האידיאולוגיה הרפורמית מעדיפה את האוניברסאלית על הלאומיות ולכן גם שוללת את קיום המצוות המיוחדות את עם ישראל. אי אפשר אפוא להכיר במנהיגיהם, כולל הרבייס, ולנהל אתם דיאלוגים ובו זמנית לקרב את הרפורמים ולשכנעם לזנוח את דתם ולשוב אל חיק האומה. כל עוד הרפורמי רואה שמכירים במנהיגיו אין סיבה שייטוש אותם ויחזור ליהדות.** טשטוש הגבולות בין יהדות לרפורמה עלול גם לדרדר שומרי מצוות לעבר הרפורמה. כל דיאלוג בין נציג התורה לבין נציג רפורמי מעמיד את שניהם על אותו מישור, גם אם שניהם עומדים משני עברי המיתרס. המישור השווה משווה ביניהם וחותר, חלילה, תחת אושיות קיומם של עם ישראל ותורתו. 'ברוך אלקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים והטועים...'.¹

הבעיה הרפורמית

הרב יהושע שפירא שליט"א

בעיה ארוכת טווח

אני סבור שההתמודדות מול התופעה של הרפורמה - איננה עוד התמודדות עם פרט מסוים בעייתי שאנו רוצים לשפר במדינה ובחברה שלנו. ההתמודדות מול הרפורמה הנה התמודדות אסטרטגית - קיומית!

הרפורמה מתחפשת לדבר האמיתי כאשר כולה שקר מבפנים. היא באה בטענה של דת כאשר היא כולה כפירה; היא באה בטענה של הצלת היהדות כאשר היא הגורם הכי אקטיבי בהעלמות והיכחדות חלילה, של עם ישראל בגולה; היא באה כיום בטענה של עזרה לישראל במדיניות החוץ שלה בארה"ב כאשר חלקים מהנהגתה משתפים פעולה עם ה - **BDS** (תנועות הדלגיטימציה של מדינת ישראל) אחד האיומים המשמעותיים ביותר המבקש את חיסולה של מדינת ישראל.

הגמרא בסוטה כבר לימדה אותנו מה אמר המלך ינאי לאשתו לפני שנפטר: "תיזהרי לא מן הפרושים ולא משאינם פרושים, אלא מן הצבועים שעושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס".

כאן יש לנו מציאות קשה של נשף מסכות ואת המסכה הזאת אנחנו חייבים להוריד לפני שאנו מתחילים בכלל לדבר על הסוגיה.

מכיוון שהמדובר כאן בצביעות והיא עמוקה ורחבה כימי היי התנועה הנוראית הזאת, זה לא קל להתמודד איתה. וע"כ הערכתי שההתמודדות הזו תלווה אותנו לא יום ולא יומיים.

אנחנו עלולים למצוא את עצמינו לצערי ולהערכתי עוסקים בבעיה הזאת הרבה מאוד זמן.

היא תלווה אותנו כמדינה, כחברה במדינת ישראל בכללותה, כמו שהיא כבר מלווה אותנו הרבה מעבר למה שחלקנו יודעים וחושבים, והיא תלווה אותנו כחברה דתית לאומית.

אני מאוד מקווה שלאט לאט יתברר שהבנה הזאת שמדובר בהתמודדות חמורה מאוד, רחבה ומשמעותית ולא במשהו מקומי וזמני - זו דעת רוב מניין ובניין של הפוסקים הגדולים, של זקני העדה. שלא מדובר בסוגיה שולית אלא סוגיה מרכזית מאוד בשאלות החינוך שלנו היום ואי אפשר לשים אותה בקרן זוית.

האם אנחנו מחרימים את הרפורמים?

הרבה מאוד מהרבנים לא מודעים למה שמתרחש. דיברתי על כך עם כמה רבנים באריכות, והם הודו בפני שאינם בקיאים בנתונים. אך לפני שאני מציג בפניכם קצת את מה שמתרחש היום בתנועה הרפורמית, אקדים הקדמה:

הטענה שנאמרה שאנחנו מחרימים את הרפורמים והקונסרבטיבים, אינה נכונה. אני השתתפתי במפגשים עם אנשי שמאל, כאשר בין היתר הייתה שם אישה שהצהירה על השתייכותה לתנועה הקונסרבטיבית. אישה מאוד איכותית שהיא לא "רבה" לא מנהיגה, אך היא שייכת לתנועה הקונסרבטיבית. בהמשך אף נוצרו קשרים וביקורים בין המשפחות והשתתפנו בחתונה של הבן שלה (שהייתה חתונה אורתודוקסית כמובן).

הטענה כאילו אנחנו מחרימים במובן של חוסר תקשורת אפילו מקרבת, אינה נכונה, אלא שרוב ככל גדולי ישראל כולל הגרי"ד

סולביצ'יק ואחרים, כולם אמרו לא להיפגש איתם כדמויות דתיות.

הבעיה במפגש עם נציגי הרפורמים

ראש עיר אחד רצה לערוך מפגש של "כל הזרמים" בעירו, והגרעין שם הגיע למסקנה לא להיפגש. כך גם אני הייתי עונה להם, על פי המצב שם, אם היו שואלים אותי. לאחר מעשה הם שאלו איך להסביר לראש העיר (שהם תלויים בתמיכתו) את הסיבה שאינם רוצים להשתתף במפגש כזה?

וכך הצעתי להם לומר: תאר לך שיהיה פאנל בין הקואליציה לאופוזיציה בעיר, בהשתתפות ראש העיר וראש האופוזיציה אתה תלך להשתתף בזה? "כן" השיב. אך תתאר לך מציאות אחרת, שבעיר שלך אחד מחברי האופוזיציה יקים לעצמו "משרד ראש העיר", ומהמשרד שלו יצלצל למחלקות העירייה ויתן להם הוראות.

לאחר מכן יבוא מכון מכובד למחקר ויארגן פאנל של שני "ראשי העיר"... אתה תלך למפגש כזה? מיד השיב: "ודאי שלא, הבנתי על מה אתם מדברים".

התנועה הרפורמית היא דת אחרת, זה משהו אחר לגמרי. לחילונים אין דת אחת, אך הרפורמים באים בשם אג'נדה דתית שהיא לא יהדות. לרב סולובייצ'יק היה מפגש אחד

**גדולי ישראל
כולל הגרי"ד
סולביצ'יק
ואחרים, כולם
אמרו לא
להיפגש איתם
כדמויות דתיות.
... להשתתף
איתם בשיח
דתי, מכבד, בו
כביכול כל אחד
מביא את הצד
שלו והכל חלק
משבעים פנים,
זה סיפור אחר
לגמרי וחציית
קוים**

**התנועה
הרפורמית היא
דת אחרת, זה
משהו אחר לגמרי.
הרפורמים באים
בשם אג'נדה דתית
שהיא לא יהדות**

(!) בו הופיע בפני קהל עם רב רפורמי, זה היה בצעירותו אחרי השואה בכדי לאסוף תרומות לניצולי שואה, וגם את זה עשה רק בעת חירום. אבל להשתתף איתם בשיח דתי, מכבד, בו כביכול כל אחד מביא את הצד שלו והכל חלק משבעים פנים, זה סיפור אחר לגמרי וחציית קוים.

שלשה שלבים בתנועה הרפורמית

התנועה הרפורמית מתחילתה ועד היום עברה שלשה שלבי התפתחות:

השלב ראשון /

אוניברסאליות ולא לאומיות

לפני מאתיים שנה, במסגרת האמנציפציה בגרמניה נולדה התנועה הרפורמית שהוציאה את ארץ ישראל, ציון וירושלים מהתפילות, מפני שאצל הרפורמה האוניברסאליות הכריעה את הלאומיות. היא רצתה להיות ככל העמים ובתי הכנסת שלה היו נראים בכוונה תחילה יותר ככנסיות מאשר בתי כנסת. היא היתה תנועה אנטי ציונית ובמובן מסוים גם אנטי יהודית.

השלב שני /

אחרי השואה והקמת המדינה

אחרי השואה והקמת המדינה היה שינוי לטובה בתנועה הרפורמית. השואה לימדה אותם שהם נרדפים כמו כל היהודים, אפילו

//

**הטענה
שהרפורמים
מצילים
מהתבוללות
אינה נכונה,
כך דעתם של
מומחים רבים...
לא נכון לומר
שיש אצלם
פחות אחוזי
התבוללות, כי
הם מחשיבים
את הגויים אצלם
כיהודים, ומדובר
על אחוזים
ניכרים מהתנועה
הרפורמית**

//

**היום התנועה
הרפורמית זה
השמאל הקיצוני
שנקשר ל BDS,
הם רוצים לחלל
את מדינת
ישראל**

**”
הם לקחו לעצמם
למטרה לקעקע
את המשפחה,
האומה,
הלאומיות,
התורה. זאת
משימתם והם
מקדישים לזה
מיליונים ואת
האנשים הכי
טובים שלהם**

אלה שלא היו יהודים על פי ההלכה נשרפו בתאי גזים. וכמובן, הקמת מדינת ישראל שמה את האומה הישראלית במקום חדש לגמרי. הרפורמים התחילו לשנות את דעתם ותרמו לא מעט גם למדינה ורצו להתקרב, ובמידה מסוימת החזירו את חיבת ציון וירושלים.

אמנם אין בארץ הרבה עולים רפורמים, זה מאוד זניח. רוב העליה לישראל היא דתית וחרדית, עליה חילונית מעטה ורפורמית מעטה מאוד. באותו הזמן הרפורמים כן התקרבו במשהו וחלקם היו בתהליך של מוכנות לשמוע ולקבל.

השלב השלישי / חבירה לשמאל הקיצוני

האם היום הרפורמים ממשיכים להתקרב או לא?

הטענה שהרפורמים מצילים מהתבוללות אינה נכונה, כך דעתם של מומחים רבים שעם חלקם דיברתי. לא נכון לומר שיש אצלם פחות אחוזי התבוללות, כי הם מחשיבים את הגויים אצלם כיהודים, ומדובר על אחוזים ניכרים מהתנועה הרפורמית.

במבט כללי, המצב של הרפורמים היום הרבה יותר גרוע מהמצב בתחילת קום המדינה אז הם חזרו בהם מאנטי ציונות ויהדות. אבל היום הרפורמים במדינת ישראל יש להם אג'נדה אחרת לגמרי, הם רוצים לנהל את המרחב את התרבותי של מדינת ישראל לכוון אחר לגמרי ממדינה יהודית ודמוקרטית.

הם והשמאל הקיצוני שותפים בהרבה מאוד עניינים, לא רק השמאל הרך אלא בעיקר השמאל שקשור ל - BDS, דו"ח גולסטון וארגון

**הרפורמים
עסוקים
באמצעות אין
ספור כסף,
להציע את
מרכולתם כדרך
מרכזית בתפיסת
העולם של
מדינת ישראל.
מי שאת זה לא
יבין, הוא חסר
אחריות**

השמאל הקיצוני תעאיוש. האם יש קשר בין שמאל פרוגרסיבי פוליטי ושותפות עם אנשי חזית עממית, לבין תפיסה דתית? לחלוטין כן.

מסתבר שכאשר הם חזרו בהם בקום המדינה זה היה זניח, הם לא שינו את עורם כתנועה והנהגה. אמנם יש מקום לקרבם באופן אישי, אך לא בנתינת לגיטימציה ציבורית.

היום התנועה הרפורמית זה השמאל הקיצוני שנקשר ל - BDS, הם רוצים לחלל את מדינת ישראל. הם שותפים מרכזיים בכל פרויקט התחבורה הציבורית בשבת, בכל ענייני המגדר, ובכל הפניות לבג"ץ בנושאים המערערים את יהדותה של המדינה. זאת ההנהגה והאג'נדה שלהם גם אם לא כולם נמצאים שם. לכן הם מסוכנים יותר מאי פעם.

בגלות הם עשו לנו שמות, לפה הם לא הגיעו כי הם היו אנטי ציונים, עכשיו הם הגיעו לפה אך החזרה בתשובה שלהם לא הלכה לטובה אלא לרעה. עם המון כסף ואמצעים אך עם מעט אנשים הם עסוקים בגיבוי ובהתססה של השמאל הקיצוני במדינת ישראל. הם לקחו לעצמם למטרה לקעקע את המשפחה, האומה, הלאומיות, התורה. זאת משימתם והם מקדישים לזה מיליונים ואת האנשים הכי טובים שלהם, וגם מכניסים אנשים שלהם לכנסת שיעזרו להם.

טשטוש הגבול בין היהדות לדת הרפורמית

טשטוש הגבולות בין האורתודוקסיה לרפורמה עלול לפגוע בשולים של הציונות הדתית.

מו"ר הרב יעקב אריאל, הגדיר במאמר במקור ראשון, שרבאיי רפורמי זה לא מומר לתאבון אלא להכעיס, זה לא תינוק שנשבה.

רבה או ראביי, זה מצב אחר לגמרי מתינוק שנשבה. מנהיג דתי זה לא תינוק שנשבה, זו אידיאולוגיה. מו"ר המשיך והזהיר מהנזק העצום שעלול לבוא מהטישטוש בין שלמי אמוני ישראל לאותם מומרים להכעיס.

אך בנוסף להשפעה שיכול להיות לכך על עתידה של הציונות הדתית, יש סכנה קיצונית שכבר הורסת הרס נוראי בהווה. **הרפורמים עסוקים באמצעות אין ספור כסף, להציע את מרכולתם כדרך מרכזית בתפיסת העולם של מדינת ישראל. מי שאת זה לא יבין, הוא חסר אחריות.**

לאן הלך יאיר לפיד לעשות בר מצוה או בת מצוה? הוא הלך אל האורתודוכסים? לא, אל הרפורמים! והוא היום ראש המפלגה השנייה בגדלה בישראל וראש האופוזיציה. כלומר שההשפעה כבר חילחלה בפועל על שידרה אינטלקטואלית לא מבוטלת במדינה.

כל הרפורמים בארץ הם מועטים מאוד מבחינה מספרית, אבל מבחינת גודל ההשפעה שלהם על חברי הכנסת ועל השיח הציבורי על זהותה של מדינת ישראל - זו השפעה מרחיקת לכת ביותר.

כדאי מאוד לעיין בחוברת שיצאה לפני 4 שנים על ידי מרכז ליב"ה הנקראת "רבנים למען זכויות אדם - רבנים רפורמים נגד מדינת ישראל". הכל שם ממוסמך, לכל שורה יש מקור במאמרים וכתבי עת, שום דבר הוא לא אמירה כללית ללא מקור.

החוברת עוסקת בארגון שנקרא "רבנים למען זכויות אדם", הרוב רפורמים וחלק קונסרבטיבים. מה הם מעוניינים לעשות? כתב עליהם העיתונאי בן דרור ימיני, על הדרך שבה הם מציגים בעולם את מדיניותה של ישראל ביחס לבדואים בדרום: "אחד הקמפיינים המתועבים ביותר נגד מדינת ישראל המציג את המדינה כגזענית וכיורשת את האנטישמיות". הם ממומנים על ידי קרנות שממנות את ה - BDS.

אלה הרפורמים של היום! מי שלא מבין את זה נכנס לשדה מוקשים ללא כלים מתאימים [תסלחו לי, הייתי בהנדסה קרבית...].

השמאל הקיצוני והרפורמים נעשים יותר ויותר מקשה אחת בעלת אותה אג'נדה, לא תמיד חופפת אבל המשותף בה הוא מיעוט, ביטול ועקירה של הזהות היהודית של מדינת ישראל, זה מה שהם רוצים. הם מצליחים הרבה מעבר למה שאנחנו חושבים. יאיר לפיד הולך עליהם, עליזה לביא שהיתה ח"כ דתיה אצלו, שותפה איתם בכמה מהדברים לחילון מדינת ישראל! ההרס כבר כאן!

פעולות הרפורמים נגד היהדות במדינה

מטרות ופעולות התנועה הרפורמית בענייני דת במדינת ישראל על פי דבריהם, הם:

- א. הפעלת תחבורה ציבורית בשבת (הם השתתפו בהגשת הבג"ץ בעניין).
 - ב. שבירת מונופול מערך הכשרות של הרבנות.
 - ג. הכרה בגיורים לא אורתודוקסים ושינוי חוק השבות שיכלול גם גויים.
 - ד. נישואין וגירושין שלא על פי ההלכה.
 - ה. קבורה אזרחית.
 - ו. הם רוצים חלק מהכותל - לא בגלל שהם מתפללים שם הרבה, אלא זה אמצעי כדי שיכירו בהם כתנועה לגיטימית של היהדות, ובתור שכאלה כבר תהיה להם דריסת רגל ברבנות (במתווה הגיור של ניסים כבר רצו לתת להם מקומות בהנהלה).
- צריך לדעת שיש להם הרבה כסף, גיבוי בבג"ץ, בתקשורת ובשמאל הקיצוני ועם כל זה הם הולכים לפורר את הזהות היהודית של המדינה. הם הגישו בג"ץ שהם רוצים נוכחות

**האם אפשר
לגדול בדורנו
בלי להבין איזה
מלחמה ומאבק
הולך מסביבנו?
וכשזה מקבל
פתאום
לגיטימציה,
מתוך טענה
שהם מתכונים
לטובה וכל אחד
עושה טוב בדרך
שלו, וכי אנחנו
יכולים לשתוק
ולהמשיך
כרגיל?!**

- שווה בערוץ 20 כמו לאורתודוקסים. בג"ץ
הצדיק אותם והטיל קנס על ערוץ 20.
- ז. קידום הקהילה הגאה - הם נלחמים למען
אימוץ ילדים על ידי זוגות חד מיניים.
- ח. הם נלחמים נגד כל מי שמדבר על כך שיש
הבדל בין יהודי לגוי - ולכן הם גם נלחמים
ברב שמואל אליהו, וכן נלחמים בארגון
עבודה עברית.
- ט. מאבק נגד הדרת נשים - הם נלחמים שלא
תהיה הפרדה בין גברים לנשים באירועים
ציבוריים, הגישו תביעה נגד איקאה
שעשתה קטלוג בלי נשים לציבור החרדי,
הם נלחמים להכניס בנות לתוך הצבא, הם
רוצים שתפקיד רב הכנסת יהיה פתוח גם
לנשים.

בכל דור קמים עלינו לכלותינו

האם אנחנו פטורים מלדעת את כל זה ולעסוק בזה? האם אפשר
לגדול בדורנו בלי להבין איזה מלחמה ומאבק הולך מסביבנו?
וכשזה מקבל פתאום לגיטימציה, מתוך טענה שהם מתכונים לטובה
וכל אחד עושה טוב בדרך שלו, וכי אנחנו יכולים לשתוק ולהמשיך
כרגיל?!

"לא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם", גם
מהתנועה הרפורמית שרוצה לעקור את היהדות. אני לא משהו
אותם לפרעה חלילה, הם כמובן יהודים ואחים.

במעמקי הלב הם אחים וכל חפצנו הוא בחזרתם באהבה, אך בפועל
הם השותפים המרכזיים של התנועה שרוצה לעקור את היהדות של

מדינת ישראל. והחילוניים יותר ויותר רואים בהם שותפים כי הם רואים שזה יתן להם יהדות אחרת לגמרי.

כל זה קורה כאן והיום! עם הרבה כסף ונשיאת חן לחילוניים שמשהו באחיזה היהודית האוטנטית נאבד בהם, ועם הרבה מאוד מאבקים על צביונה היהודי של מדינת ישראל.

אנחנו פטורים מלדעת את זה?! אני סבור שזה מצריך לימוד רציני. אנחנו צריכים להבין על מה התורה נאבקה, מי דוקר אותה ומה הסכנה הנוראית אם נותנים לגיטימציה לדוקרים.

האם יש לשנות את היחס לרפורמים?

הרב יהושע ון-דייק

א. הנצי"ב מוולוז'ין על ההתרחקות מהרפורמים

כולנו זכינו לגדול על דברי רבינו הגדול הנצי"ב מוולוז'ין, שהפירוד בקהילות הוא כ- "חרבות בגוף האומה וקיומה" (שו"ת משיב דבר ח"א סי' מ"ד).

אולם, דברי הנצי"ב מתייחסים ליהודים משכילים ולחילונים במזרח אירופה, שאמנם הפנו עורף לתורה, אך **לא הקימו דת חדשה כחלופה ליהדות**. הנצי"ב אכן התנגד להפרדת הקהילות, כפי שאנו לא העלנו על דעתנו מעולם להפריד את המדינה לשתי מדינות, אחת ליראי ד' ואחת לאלו שאינם. אולם הוא מעולם לא הכיר בתנועה הרפורמית, שלא הייתה קיימת כלל במזרח אירופה, ולא נפגש עם נציגיה ו"רבניה".

אדרבה, המקור הרלוונטי לדיון של הנצי"ב על הרפורמים הוא בשו"ת משיב דבר חלק א' סי' ט', ע"ד להצטרף עם המכונים בשם 'בית יעקב' שזו היתה קהילה רפורמית. שם כותב הנצי"ב שבקושי התירו מסחר איתם, אך גם אז "אל תלך בדרך אתם אחוזי יד" ובנתיבה שלהם אין לילך כלל. והוסיף "ואם כי אין להתקוטט עמהם וכמו דכתיב אל

**כותב הנצי"ב
שבקושי התירו
מסחר איתם, אך
גם אז "אל תלך
בדרך אתם אחוזי
יד" ובנתיבה
שלם אין לילך
כלל... כך פסק
ונהג הנצי"ב, וכך
נהגו גם כל גדולי
ישראל מאז ועד
עתה**

תתחר במרעים אבל יש להזהר הרבה שלא להכשל בחברתם כי זה פורה ראש ולענה וכמ"ש בספר דברים כ"ט מקרא י"ז וע"ש בחיבורי העמק דבר".

ב. הכרעת גדולי ישראל בדורות האחרונים

כך פסק ונהג הנצי"ב, וכך נהגו גם כל גדולי ישראל מאז ועד עתה: מרן הרב קוק זצ"ל, מרן הרצ"ה קוק זצ"ל, הגר"א שפירא זצ"ל, הגר"מ אליהו זצ"ל, וכל הרבנים הראשיים לדורותיהם, וכך גם כל גדולי ישראל שבארה"ב, שהכירו את התנועה הרפורמית מקרוב, כמו הגרי"ד סולובייצ'יק זצ"ל, הרבי מליובאוויטש זצ"ל והגר"מ פיינשטיין זצ"ל.

מעולם לא עלה בדעתו של אף אחד מהם להיפגש בפגישה רשמית שוויונית עם ראביי רפורמי, ככזה, ואף אחד מהם לא ראה במדיניות ברורה זו איזושהי פגיעה באחדות ישראל או באהבת ישראל.

הם נהגו כפי שפסקו גדולי הדורות הקודמים, הגר"ע איגר והחתם סופר ושאר הגדולים (עין בספר 'אלה דברי הברית'). וזאת, מפני

1. הגר"א ליכטנשטיין זצ"ל כתב על עמדת חותנו, הגרי"ד סולובייצ'יק זצ"ל, שיש לשתף פעולה במאבק למען יהודי בריה"מ בתמיכה במדינת ישראל, ובעמידה מול הממשל בעניני שחיטה וקבורה: "באופן עקבי הוא עודד עמדה מאוחדת בנושאים חיצוניים, 'כלפי חוץ'... אך לא 'כלפי פנים'..." וכן מפורש בדברי הגרי"ד עצמו בספר איש על העדה עמ' 182. זהו החילוק: הכרה דתית היא "כלפי פנים", וממנה נמנעו תמיד. המקרה הרלוונטי היחיד מהגרי"ד הוא בקשר למפגש משותף של הגרי"ד עם ראביי רפורמי בשנת תרצ"ז (כשהגרי"ד היה בן 33) ומאז במשך 45 שנות הנהגתו לא נמצאה דוגמא נוספת כזו. ואף דוגמא זו מאששת את דברינו, כי שם הייתה זו פגישה בנושאי עזרה וחסד ליהודים, ולא הכרה דתית או מתן לגיטימציה.

שיש חלוקה ברורה בין הפרדת הקהילות, שגם הרצי"ה קוק זצ"ל התנגד לה, לבין מתן לגיטימציה לתנועות אלו ולנציגייהן כ-"רבנים" ומנהיגים. עד כמה היתה מדיניות זו חזקה, ברורה ומושרשת, נוכל ללמוד מהעובדה שהגאון הרב משולם ראטה זצ"ל, שהיה אחד מגדולי הדור, סירב לקבל את פרס הרב קוק לספרות תורנית יחד עם הגאון ר' שאול ליברמן, שמצד עצמו היה ת"ח מופלג ויהודי כשר, אך לימד במוסד JTS הקונסרבטיבי.

כמובן אם 'רבנים' רפורמים ירצו לבוא ללשכת הרב הראשי, **לא כשוים** אלא בהכנעה וכבוד, הוא יקבלם. ואכן כך נהג הרשל"צ הגר"ע יוסף זצ"ל ואף הסביר להם שתורתנו לא תהא מוחלפת ויש לנהוג בהלכה כפי שנהגו גדולי הדורות. הוא דרש מהם לקרב את אנשי קהילותיהם ליהדות הנאמנה, והוסיף בעניין הגיור, "שהעניינים מתנהלים בהתאם להלכה הקבועה מימי משה רבינו עד היום וכזה ראה וקדש" (עיתון דבר ג' באלול תשל"ז). לפגישה מעין זו, היה מסכים אפילו לקבל, להבדיל, את האפפיור בלשכתו.

מכיוון שהיו שטענו שהגרי"ד סולוביצי'ק זצ"ל לא נהג כן, התקשרתי לאחד מגדולי דורנו, הלה הוא תלמידו המובהק של הגרי"ד זצ"ל ומראשי ישיבת רבינו יצחק אלחנן (ישיבתו של הגרי"ד), הגאון הרב צבי שכטר שליט"א, והוא חיזק מאד את ידנו במה שפרסמנו בעניין, ואף התיר לי לציין את שמו בעניין זה.

הגר"צ שכטר הסביר שמה שהגרי"ד תמך בהשתתפות יחד בארגון בתי הכנסת היה לצורכי תקצוב הקהילות ע"י תרומות, והדגיש שאז האורטודוקסים היו מיעוט קטן בתוך יהדות ארה"ב (ואף ניבאו להם הכחדה גמורה תוך דור אחד), והם אלו ששיוועו להכרה ברמה הקהילתית לצורך תרומות וכדומה. אולם, הגרי"ד מעולם לא הסכים למפגש עם ראביי רפורמים וקונסרבטיבים כרבנים בענייני דת. ואדרבה זה הוא סוג המפגש "כלפי פנים" אליו התנגד הגרי"ד, וכטענתנו בדיוק.

**מפגש שכל
כותרתו היא
פגישה בין
רב (או רבנים)
לראביי (או
ראבייס), ללא
נושא קונקרטי-
מעשי שנדון
בו, אכן משדר
מתן לגיטימציה
דתית, גם אם לא
זו כוונת הרבנים**

והוסיף שהראביי יוסף שובוב, שהיה ידידו של הגרי"ד, היה תורם גדול להחזקת תורה בישיבתו של הגרי"ד ועזר לו רבות במאבקי הכשרות בעיר בוסטון, ולכן הגרי"ד היה אתו בידידות אישית, מתוך הכרת הטוב גדולה, אך מעולם לא עלה בדעתו להכיר בו כרב, או לשבת עמו בשיח שווים של רב וראביי.

בדרך זו גם נהגו הרבנים הראשיים לדורותיהם. כך נהג מרן הגרא"ה קוק זצ"ל, במסע המושבות, שסרב להיכנס לביהכ"ס בזכרון יעקב שהיה ביכ"ס אורטודוקסי, אך היה בנוי בצורה הדומה לטמפל רפורמי (שהבמה צמודה לארון הקודש), וחשש הרב ממראית עין של לגיטימציה לצורת תפילתם, ורואים אנו עד כמה היה זהיר הרב בדברים אלו.

רבנו הרב צבי יהודה קוק זצ"ל, שהיה בידידות אישית עם ראביי רפורמי, אך ברגע ששמע שהנ"ל רוצה לייסד בארץ קהילה רפורמית, ניתק עימו כל קשר.

וכן נהגו הרבנים הראשיים הגרי"א הרצוג והגר"י ניסים זצ"ל, שנפגשו עם מנהיגים רפורמים באופן אישי או באירועים כלליים כמו המגבית היהודית המאוחדת, אך נאבקו בנחרצות נגד הקמת טמפל רפורמי בירושלים וכתבו לראש הממשלה משה שרת: "אנו פונים לכבודו בשם תורת ישראל ובשם אחדות העם בבקשה היוצאת מעמקי לבנו שיתן ידו למניעת הקמת בית כנסת רפורמי בירושלים"

ג. המותר והאסור במפגשים עם ראבייס רפורמים

שואלים אותנו, כיצד עמדתנו מתיישבת עם מצוות אהבת ישראל. ואנו עונים: ודאי שהרפורמים הם אחינו לכל דבר (דהיינו היהודים

”

**התנועה
הרפורמית הולכת
ופושטת את הרגל
בארה"ב ובעולם
... והפתרון שהיא
מצאה הוא לנסות
לתקוע יתד
במדינת ישראל,
ולהמשיך כאן
במלאכת החורבן
שהיא עשתה
בחו"ל"**

שבהם, כי חלק ניכר מהם הם גויים, שהרי הרפורמים מכירים גם בבן של אב יהודי כיהודי, וכמובן ש-"גיוריהם" אינם גיורים כלל), וכיום הם ודאי כולם גם בגדר תינוקות שנשבו, ולכן רצוי וטוב לשתף פעולה עם יהודים רפורמים בפעולות של צדקה וחסד או תמיכה במדינת ישראל, אך בשום אופן אי אפשר לשתף פעולה עם תנועות אלו עצמן או נציגיהם, שכל מהותן ודגלן הוא לבטל ולהפר את תורת ד', שהיא סם החיים של עם ישראל כולו ושל כל פרטיו. המרחק מהכרה בתנועה הרפורמית ונציגיה להכרה בה כזרם לגיטימי של יהדות קצר מאד.

מפגש או שיתוף פעולה בנושא קונקרטי, כגון התרמה לארגון חסד, או כינוס למען עליה לארץ, או שתדלנות פוליטית בחו"ל, אין בכך שדר של הכרה דתית ולגיטימציה. לעומת זאת, מפגש שכל כותרתו היא פגישה בין רב (או רבנים) לראביי (או ראבייס), ללא נושא קונקרטי-מעשי שנדון בו, אכן משדר מתן לגיטימציה דתית, גם אם לא זו כוונת הרבנים. גם אם הרב הנפגש מתכוון לשם שמיים בכדי להרבות אהבה, פעולתו יכולה להכשיר את כניסת התנועה הרפורמית למוסדות הדת במדינה, ובכך לקרוע את עמנו לגזרים.

ד. האם המציאות בימינו מצדיקה שינוי בדברים?

יש הטוענים, שכיום בדורנו נשתנתה המציאות, וע"כ צריך לשנות את היחס לתנועה הרפורמית משתי סיבות:

א. הרפורמים בחו"ל מהווים תריס בפני התבוללות, ועדיף יהודי רפורמי מיהודי חילוני, וא"כ יש להם תפקיד חשוב בהמשכיות

**אם אכן תכיר
המדינה בזכותם
להשיא, לגרש
ולגייר, כפי
שהם טובעים
ולוחצים...רבים
רבים מאחינו
הרחוקים
מתורה, ואפילו
המסורתיים,
שאינם יודעים
להבחין בין רב
לרב, יתפתו
להתחתן, או יותר
גרוע להתגרש
או לגייר את בת
זוגם, אצל רב
נחמד ומסביר
פנים שעושה הכל
בקלות ולפי רוח
הזמן, וכך ירבו
ממזרים וגויים
בישראל ולא נוכל
להתחתן זה עם
זה**

היהדות בארצות הגולה ולכן יש לשנות את היחס אליהן.

ב. בניגוד למצב בעבר, הרפורמים לא מסכנים כיום את היהדות הנאמנה. וממילא, אין חשש במפגשים בין רב לראביי וכדומה.

לצערנו הרב, טענות אלו מוטעות לחלוטין וכפי שנבאר לקמן.

לגבי הטענה הראשונה - בפועל יש כיום אצל הרפורמים כ-50% התבוללות, ועל פי דו"ח מכון PEW משנת 2013, גם הילודה אצל הרפורמים קטנה אפילו מהממוצע הכללי בארה"ב. (1.7 ילדים למשפחה לעומת 2.2, כשאצל האורתודוקסים יש 4.7 ילדים למשפחה).

גם העליה של רפורמים לארץ מהווה אחוז זניח מכלל העליה מארה"ב, ואין לה משמעות גדולה בהרבה מעליה של יהודים חילונים שאינם קשורים לרפורמים.

בסופו של דבר התנועה הרפורמית הולכת ופושטת את הרגל בארה"ב ובעולם (מלבד ההתבוללות העצומה ומיעוט הילודה, הצעירים גם פחות ופחות מתעניינים בה. על פי דו"ח מכון PEW משנת 2013, והמצב רק הולך ומתדרדר). והפתרון שהיא מצאה הוא לנסות לתקוע יתד במדינת ישראל, ולהמשיך כאן במלאכת החורבן שהיא עשתה בחו"ל.

לגבי הטענה השנייה - יש צורך להכיר היטב את מניעיהם ומעשיהם של הארגונים הרפורמים.

הרפורמים דוגלים באידאליים של "תיקון עולם", משמעותם בפועל היא מאבק להשלטת ערכי השמאל הפרוגרסיבי (יעוין בהרחבה במאמר [הבא]: Levi Cooper, The Assimilation of Tikkun Olam, Jewish Political Studies Review, Fall 2013, Volume 25, Numbers 3-4, pp. 10-42), שברובם מנוגדים לחלוטין לתורה ולרוח ישראל, כמו מאבקם למען הארגונים הלהט"בים ולנישואין שלא כדת משה ולהכרה בנישואי תערובת.

הרפורמים רוצים לקבל חלק מהכותל, כדי שיוכרו כזרם לגיטימי ביהדות [שינהגו בו כפי מנהגי הגויים, המנוגדים לכל מסורת ישראל וקדושתו, להתפלל יחד גברים ונשים]. כל אחד מבין, שגם תנועות יהודיות עולמיות, כמו בני ברית, הג'וינט או מכבי העולמי לא היו מעלות על דעתן שמגיע להן איזה חלק בכותל המערבי, וכל דרישתה של התנועה הרפורמית נובעת מהרצון לקבל לגיטימציה דתית בארץ. גם נושא המאבק על מתווה הכותל, איננו קונספירציה או חרדת שווא, זו תכנית שלבים ברורה, שהתביעה לזכויות בכותל המערבי היא חלק אינטגרלי שלה. כך כתב מנכ"ל התנועה הקונסרבטיבית בארץ, יזהר הס, ביום בו אושר בממשלה מתווה הכותל: "מדובר על מהלך היסטורי שמגדיר מחדש את יחסי הדת והמדינה בישראל. מהיום, פתרון כל סוגיה מוכרח לתת מענה לעובדה הפשוטה שיש יותר מדרך אחת להיות יהודי. כך בגיור, כך בנישואין, כך בכשרות" (ynet, 31/1/16). ולצערנו אנו מאמינים לו ולכוונותיו. תכנית השלבים ברורה: ברגע שהם יקבלו שליש רחבה בכותל, כפי שכמעט התקבל בהחלטת ממשלה, אין זה כי פוקדים כל כך הרבה רפורמים את הכותל (אדרבה, גם הרחבה הזניחה שהם כבר קיבלו, ריקה כמעט תמיד), הם יפנו לבג"ץ ויטענו כך: "אם המדינה הכירה בנו כזרם לגיטימי במקום המקודש לעם היהודי, הכותל המערבי, אז מגיע לנו ייצוג שווה ביחסיות גם בבתי הדין הרבניים, לעניין גיטין וגיור, וכן ברבנויות ערים, לעניין כשרות, סידור קידושין, מקוואות וכדו". ולצערנו ברור כשמש מה תהיה פסיקת בג"ץ.

**לא מדובר
בידידים תמימים
הרוצים שיח
והידברות, שהרי
מי שפועל ללא
הרף להשתיק
רבנים מלומר את
דעתם התורנית,
הם התנועה
הרפורמית
המנסה כל הזמן
להשתיק רבנים
ע"י תביעות
משפטיות
ואיומים. ולכן
הנושא הוא לא
החרמה... אלא
הנושא הוא דאגה
כנה לאחדותו של
העם היושב בציון**

הרפורמים והקונסרבטיבים רוצים לקבל מעמד שווה בכל עניני היהדות במדינה, גיורים, מקוואות, נישואין וגירושין, ובזה לקעקע את האחדות המופלאה של העם היושב בציון, שהרבנות הראשית לישראל היא המוסד המאחד את כל בני העם היהודי היושבים בציון. (פעמים רבות שמעתי מראש ישיבתנו, מו"ר הגר"א שפירא זצ"ל, שעצם העובדה שרבנות הראשית לישראל היא אורטודוקסית בלבד ע"פ חוק המדינה (בהסכמת בן גוריון), היא לבדה סיבה לומר הלל ביום העצמאות, כי כך כל עניני הנישואין, הגירושין, הגירות והכשרות בארץ נתונים בידי הרבנות הראשית, בלי דריסת רגל לרפורמים ודומיהם. ובכך נשמרת אחדות האומה בארץ, ואין חשש ליוחסין ולממזרות וכדומה, מה שאינו קיים, לצערנו, בחו"ל).

לפיכך, אדרבה, הסכנה מהרפורמים והקונסרבטיבים כיום בארץ גדולה מאוד.

צריך לדעת ולהדגיש שמצבנו בעבר הלא רחוק, היה כפסע מהכרה בתנועות הרפורמית והקונסרבטיבית, ברמה הממלכתית (בממשלת

ימין-חרדים בראשות נתניהו!), הן במתווה הכותל, הן בגיורים, הן בכשרות. וכידוע, זה בדיוק הכיוון אליו דוהר בג"ץ, וכידוע תנועות אלו יודעות להשתמש בעובדה זו היטב (הם משופעים בכסף לצורך עתירות חוזרות ונשנות לבג"ץ נגד כל סממן יהודי במדינה).

אם אכן תכיר המדינה בזכותם להשיא, לגרש ולגייר, כפי שהם תובעים ולוחצים, אז אמנם 'אנשי שלומנו' ימשיכו להתחתן

ולהתגרש על ידי רבנים יראי שמים אמתיים כדת וכהלכה, אך רבים רבים מאחינו הרחוקים מתורה, ואפילו המסורתיים, שאינם יודעים להבחין בין רב לרב, יתפתו להתחתן, או יותר גרוע להתגרש או לגייר את בת זוגם, אצל רב נחמד ומסביר פנים שעושה הכל בקלות ולפי רוח הזמן, וכך ירבו ממזרים וגויים בישראל ולא נוכל להתחתן זה עם זה. ואין לך פגיעה באחדות האומה גדולה מזו.

גם ללא תכנית השלבים, יש סכנה גדולה בעניין הכותל עצמו. אם הרפורמים יקבלו חלק בכותל המערבי, אז אמנם 'אנשי שלומנו' ימשיכו להתפלל כהלכה ברחבה הכשרה, אך היהודי הפשוט שבא כיום לחגוג בר מצוה לבנו בכותל המערבי, וחווה חוויה יהודית אמיתית וקדושה, עלול להתבלבל וללכת לרחבה הרפורמית, ובמקום חיזוק של קדושה ויהדות, יחווה קריקטורה של תפילה בערבוב גברים ונשים, המכלה כל רגש טהור וקדוש.

ה. מסקנה - המאבק שלנו הוא מאבק של אהבת ישראל ואחדות ישראל

לפיכך, מאבק זה באופיו הוא למען אהבת ישראל ואחדות העם היושב בציון.

וכך גם אם הרפורמים יוכלו לתת תעודות כשרות כתביעתם, גם בזה 'אנשי שלומנו' יסתדרו וידעו ממה מותר לאכול וממה אסור, אך היהודי הפשוט והתמים, שרוצה לשמור כשרות אך אינו יודע להבחין בין רב לרב עלול להיכשל במאכלות אסורות. כשננסה להסביר לו מדוע ראביי רפורמי או קונסרבטיבי איננו רב, הוא יטען "כמו שהחרדים פוסלים אותך, כך אתה פוסל אותם", ולא יבחין בהבדל, שלמרות המחלוקות מדובר ברבנים יראי ה', בעוד שראביי רפורמים וקונסרבטיבים אינם רבנים כלל ולא מאמינים במסורת ההלכה.

כללו של דבר, דווקא בשל האחריות על עם ישראל כולו, דווקא בשל התביעה לאחדות ישראל ולאהבת ישראל, כדי שכל יהודי יוכל להינשא לכל יהודיה ללא חשש נוכרים וממזרים ופסולי חיתון, עלינו להיאבק בתנועה הרפורמית והקונסרבטיבית, שרוצות לפורר אותנו ולהפוך אותנו מ"גוי אחד בארץ" לקהילות קהילות שאינן יכולות להתחתן זו עם זו, ופועלות להתענות את לבב אחינו הרוצים להתקרב ליהדות האמיתית המסורה לנו מהר סיני.

ועוד פרט שחשוב לדעת. לא מדובר בידידים תמימים הרוצים שיח והיזכרות, שהרי מי שפועל ללא הרף להשתיק רבנים מלומר את דעתם התורנית, הם התנועה הרפורמית המנסה כל הזמן להשתיק רבנים ע"י תביעות משפטיות ואיומים. ולכן הנושא הוא לא החרמה, כפי שמנסים לתקוף אותנו, ואף לא קראנו להחרים מישהו, אלא הנושא הוא דאגה כנה לאחדותו של העם היושב בציון.

ולכן כל מראית-עין של הכרה ולגיטימציה לתנועות אלו היא מסוכנת. ואכן כך נהגו גדולי הדורות, וכן ראוי לנהוג בדורנו שבו הסכנה אף גברה יותר מבעבר, ויש לנו לשמור בכל משמר על שלמות העם היושב בציון כדעת גדולי רבני דורנו.

אין מדובר בחרם, אלא באהבה יתירה לעמנו.

שיטת הנצי"ב מולוז'ין בעניין היחס לרפורמים

"חלילה להתחבר עמהם בשום דבר השייך לעבודת ה'... והנה כתיב במשלי א' לענין אורבי לדם אדם בני אל תלך בדרך אתם מנע רגלך מנתיבתם... וכך יש לנהוג עם אותם האנשים אורבי לנפש הישראלי להשחיתה ולהסירה מדרך חיי העוה"ב... אל תלך בדרך אתם היינו שלא להתחבר בשותפות ומרעות עמהם" שו"ת משיב דבר א, ט

אנו, תלמידי תלמידיו של מרן הרב קוק זצ"ל, התחנכנו על ברכי הנצי"ב שכתב בעניין הפרדת הקהילות בעם ישראל, שעצה זו "קשה כחרבות לגוף האומה וקיומה" (שו"ת משיב דבר ח"א סי' מ"ד) ורבנו הרצי"ה קוק זצ"ל היה מרבה לצטטו. ואולם, דברי הנצי"ב מתייחסים למשכילים ולחילונים במזרח אירופה, שאמנם הפנו עורף לתורה, אך לא הקימו דת חדשה כחלופה ליהדות. ובעיקר, הנצי"ב אכן התנגד להפרדת הקהילות, כפי שאנו לא העלנו על דעתנו מעולם להפריד את המדינה לשתי מדינות, אחת ליראי ד' ואחת לאלו שאינם. אולם הוא מעולם לא הכיר בתנועה הרפורמית ולא נפגש עם נציגיה ו"רבניה".

וזה הרקע לתשובת הנצי"ב:

בגליציה לא היו יהודים רפורמים אף פעם. היו יהודים משכילים חלקם חילוניים ממש וחלקם לייטים והיו גם מתבוללים ממש, אך הם לא נוגעים לעניין.

רבי שמעון סופר שהגיע מהונגריה לשמש ברבנות בקרקוב חשב לנהוג במשכילים כפי שנהג אביו החת"ס ברפורמים.

וזו השאלה שנשאלה בבטאון מחזיקי הדת, שהוקם ע"י רבי שמעון סופר בעצמו, שנכתב ע"י העורך סמוך לפטירתו של רבי שמעון סופר, האם להיפרד מיהודים אלו או לשתף עמם פעולה.

היהודים המשכילים האלו, לא התלבטו בין רפורמה לבין היהדות הנאמנה, אלא ברמת שמירת המצוות בפועל האם להיות לייט מודרני או מדקדק במצוות כדבעי.

מאחר ובהרבה קהילות חשובות בגליציה נבחרו פרנסים חילוניים או לייטים שהקשו מאד על שמירת מצוות כי מנעו תקציבים מת"ת וכדו', לכן חשב הרב סופר להיפרד מהם.

בתחילה הציע הרב שמעון סופר, שבתקנון הקהילות יהיה כתוב, שרק אנשים שומרי מצוות כראוי יוכלו להיבחר לפרנסים, ושהשלטון יאשר זאת, ובכך מוסדות התורה יוכלו לקבל תקציבים כפי שקיוו, אך מה שקרה בפועל הוא, שהשלטון לא הסכים להצעה זו. אז הציע הרב סופר להפריד את הקהילות כפי שרצה אביו.

ועל כך השיב הנצי"ב שעצה זו 'קשה כחרבות לגוף האומה וקיומה'. אך הנצי"ב מעולם לא דיבר על הרפורמים שהקימו דת חדשה המתחרה לתורת משה.

**דברי הנצי"ב
מתייחסים
למשכילים
ולחילונים במזרח
אירופה, שאמנם
הפנו עורף לתורה,
אך לא הקימו דת
חדשה כחלופה
ליהדות "**

הקשר היחיד בשאלת הרב סופר לרפורמים היה, שהרב שמעון סופר השווה את המשכילים הנ"ל לרפורמים (זה כתוב בלשון השאלה, כמו שאביו רצה להתפלג לשתי קהילות ולא להיות ביחד עם הרפורמים ה"ה הכא) והראיה, שהנצי"ב בתשובה לא הזכיר את הרפורמים כלל וכלל.

אמנם, בשאלה של הרב סופר, נזכרים הקונסרבטיבים, אבל אין הכוונה לתנועה הקונסרבטיבית המוכרת כיום שהוקמה באמריקה מספר שנים לאחר מכן, וגם אין הכוונה לסמינר הרבנים בברסלאוו בראשות זכריה פרנקל, שהיה מייסד הזרם הרעיוני שממנו צמחו הקונסרבטיבים לאחר מכן, אלא כוונתו של הרב שמעון סופר הייתה למשכילים הנ"ל שכינו עצמם גם 'קונסרבטיבים'.

ולכן, אין קשר ישיר בין תשובת הנצי"ב הנ"ל לבין היחס לרפורמים, ואין ללמוד מדבריו לימינו. המקבילה בין תשובת הנצי"ב הנ"ל לימינו, הוא היחס לחילוניים ולמסורתיים וללייטים וכדו' (עיין במאמרו של החוקר החילוני מנחם קרן קרץ "שקיעת האורתודוקסיה בגליציה").

אך המקור הרלוונטי לדיון של הנצי"ב על הרפורמים, בו הוא מתייחס בפירוש לרפורמים הוא בשו"ת משיב דבר חלק א' סי' ט' 'ע"ד להצטרף עם המכונים בשם 'בית יעקב' שזו הייתה קהילה רפורמית.

שם כותב הנצי"ב במפורש, שבקושי התירו מסחר איתם אך גם אז "אל תלך בדרך אתם אחוזי יד" ובנתיבה שלהם אין לילך כלל. והוסיף "ואם כי אין להתקוטט עמהם וכמו דכתיב 'אל תתחר במרעים' אבל יש להיזהר הרבה שלא להיכשל בחברתם כי זה פורה ראש ולענה וכמ"ש בספר דברים כ"ט מקרא י"ז וע"ש בחיבורי העמק דבר".

כמובן, ידועים דברי הנצי"ב בהקדמתו לפירושו 'העמק דבר' על ספר בראשית, בו הוא מזהיר מפני המחלוקת ולא לחשוך בכל ירא ה' החולק על אחיו ככופר או כצדוקי וכדו', אך פשוט לכל, שהנצי"ב דיבר על יראי ה' שחולקים עליו ומיד חושדים בו לצדוקי וזה חטא

חמור ביותר שגרם לחורבן בית שני, אך על הצדוקים האמתיים דעתו
שיש להתרחק מהם ופשוט.

זו שיטת הנצי"ב בעניין היחס לרפורמים **בשלמותה**.

התנועה הרפורמית

- נתונים מהשטח -

חוסר הזדהות עם מדינת ישראל בציבור הרפורמי בארה"ב

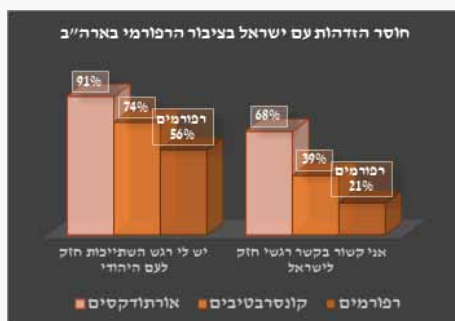
1. אביטל ליבוביץ, המנכ"לית בישראל של הוועד היהודי-אמריקאי²: קשר עם

מדינת ישראל אינו מובנה בזהות היהודית הרפורמית:

"אומנם רוב ברור של היהודים (80%) קובע שחשוב להם להיות יהודי, אבל ההגדרה שלהם של "להיות יהודי" מצומצמת מאוד, ומבחינתם "לשלוח את הילדים שעתיים בשבוע לסאנדיי סקול או להדליק נרות ולשים עץ אשוח – זה יהודי". בעבר המשמעות של להיות יהודי כללה גם קשר עם ישראל. כיום כבר אין זה כך.

2. נתוני ארגון ציוני רפורמי: הרפורמים הכי פחות קשורים לישראל: בגרף

מובאים נתונים מסקר של ארגון "ארצה", ארגון רפורמי ציוני בארה"ב³,

2. <http://din-online.info/pdf/in17.pdf>; עמ' 132

https://www.researchgate.net/publication/317013267_1_hmpl_hzywny_wmqwm_b

27%bhwqty%27prst_1_dbrym_hmqds; עמ' 12 (82)

ארגון תרועה - רבנים נגד הכיבוש

ארגון רבנים למען זכויות אדם בארה"ב נקרא "תרועה", ומונה למעלה מ-2000 רבנים וחזנים רפורמים. הארגון פועל למען סיום "הכיבוש" והקמת מדינה פלסטינאית⁵, ומימן במשך שנים את ארגון "רבנים למעל זכויות אדם" בישראל. הארגון פועל למען השארת המסתננים הסודנים בישראל⁷.

כמו כן, מזדהה עם j-street⁸ השדולה היהודית הפרו פלסטינית⁹. תרועה נותן חסות ליום הזיכרון הישראלי פלסטיני האלטרנטיבי¹⁰. ארגון תרועה משתף פעולה עם "שוברים שתיקה"¹¹

-
4. <https://www.truah.org/program/become-a-truah-chaver> ; זה מספר משמעותי מאוד כיון שכלל הרבנים הרפורמים שמאוחדים תחת הוועידה המרכזית של רבנים אמריקאים ארגון ההנהגה הרבנית הרפורמית כולל 2100 רבנים בלבד: <https://www.ccar.net/about-us/the-ccar>
 5. <https://www.truah.org/positions>
 6. <https://www.haaretz.co.il/news/education/1.1910512>
 7. <https://www.truah.org/campaign/asylum-seekers-in-israel>
 8. <https://www.truah.org/events/join-us-at-j-street>
 9. <https://www.wordfromjerusalem.com/hebrew/j-street>
 10. <https://www.ngo-monitor.org.il/alternative-memorial-2020>
 11. <https://www.makorrishon.co.il/nrg/online/11/ART2/811/715.html>

ההנהגה הרפורמית בארה"ב בביקורת על ישראל

1. הרפורמים מגנים את ההכרה בירושלים כבירת ישראל והעברת השגרירות לירושלים¹².
2. 340 רבנים רפורמים בעד הסכם הגרעין עם איראן, בניגוד לעמדה הישראלית^{13,14}.
3. נשיא התנועה הרפורמית ריק ג'ייקובס לחץ על ועידת הנשיאים (ארגון הגג של הארגונים היהודיים המרכזיים בארה"ב) לקבל את ג'יי סטריט (השדולה היהודית הפרו פלסטינית) לשורות הארגון¹⁵.
4. הנואם המרכזי באירוע של "ההיברו יוניון קולג'": נגד ה"כיבוש" בישראל¹⁶.
5. ביקורת על המתווה להוצאת מסתננים¹⁷.
6. דרישה לא להרוס את חאן אל אחמר¹⁸.

<https://www.20il.co.il/%D7%94%D7%A8%D7%A4%D7%95%D7%A8%D7%9E%D7%99%D7%9D-%D7%9E%D7%92%D7%A0%D7%99%D7%9D-%D7%90%D7%AA-%D7%94%D7%97%D7%9C%D7%98%D7%AA-%D7%98%D7%A8%D7%90%D7%9E%D7%A4-%D7%9E%D7%97%D7%A8%D7%99%D7%A3-%D7%90%D7%AA>

<https://www.makorrishon.co.il/nrg/online/1/ART2/717/937.html> .13

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4691893,00.html> .14

<https://www.makorrishon.co.il/%d7%a7%d7%a8%d7%95%d7%91%d7%99%d7%9d-%d7%a8%d7%97%d7%95%d7%a7%d7%99%d7%9d/68715> .15

[/https://www.makorrishon.co.il/news/51705](https://www.makorrishon.co.il/news/51705) .16

<https://www.20il.co.il/%d7%a0%d7%a9%d7%99%d7%90-%d7%94%d7%aa-%d7%a0%d7%95%d7%a2%d7%94-%d7%94%d7%a8%d7%a4%d7%95%d7%a8-%d7%9e%d7%99%d7%aa-%d7%aa%d7%95%d7%a7%d7%a3-%d7%90%d7%aa-%d7%a0%d7%aa%d7%a0%d7%99%d7%94%d7%95-%d7%a2%d7%9c>

<https://twitter.com/RHRIS/status/1049288632077627393> .18

פעילות שמאל של המרכז הרפורמי לדת ומדינה

המרכז הרפורמי לדת ומדינה, הזרוע הציבורית והמשפטית של התנועה הרפורמית בארץ ובעולם¹⁹, פועל לקידום פעילות שמאל קיצוני. המרכז הרפורמי חבר ב"מטה למאבק בגזענות"²⁰ יחד עם יותר מ-40 ארגוני שמאל רדיקלי (שתי"ל, מחסום ווטש, מרכז מוסאוא, ועוד²¹), הגיש עתירות עם ארגוני שמאל²² וקיים כנסים ופעילויות שונות עימם.

ארגון "רבנים לזכויות אדם"²³

ארגון 'שומרי משפט- רבנים למען זכויות אדם' מונה מעל מאה רבנים, רובם המכריע רפורמים וקונסרבטיבים²⁴. הארגון הינו ארגון שמאל רדיקלי השותף לקמפיין הדה-לגיטימציה וללוחמה המשפטית המתנהלת כנגד מדינת ישראל וצה"ל.

פעילות "רבנים לזכויות אדם" נגד מדינת ישראל

האשמת צה"ל בפשעי מלחמה במבצע עופרת יצוקה (2008), מסירת מידע לשם כתיבת דו"ח גולדסטון על עופרת יצוקה (2009), עתירה לבג"צ נגד 'חוק החרם' שאוסר קריאה לחרם על גורם רק מחמת זיקתו לישראל, קמפיין נבזי להכפשת

19. <http://www.datumedina.org.il>

20. <https://tv.social.org.il/wp-content/uploads/documents/report-racism.pdf>

21. <https://tv.social.org.il/wp-content/uploads/documents/report-racism.pdf>

22. <http://tv.social.org.il/updates/25771>

23. <https://libayehudit.org/wp-content/uploads/2017/10/%D7%A8%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%9D-%D7%9C%D7%9E%D7%A2%D7%9F-%D7%96%D7%9B%D7%95%D7%99%D7%95%D7%AA-%D7%90%D7%93%D7%9D-%D7%94%D7%9E%D7%9C%D7%90.pdf>

pdf ; המידע המלא ומקורותיו מובאים בהרחבה בדוח: "רבנים רפורמים נגד מדינת ישראל" מאוקטובר 2016.

24. <http://www.haaretz.co.il/misc/1.882086>

ישראל בנוגע לניסיונות הסדרת הבדואים בנגב (2013), האשמת ישראל בהפרת החוק הבינלאומי במהלך מבצע צוק איתן במכתב ליועמ"ש (2014), מימון ארגון 'תעאיוש' המייצר הפרות סדר נגד חיילי צה"ל, שותפות המחלקה המשפטית של רלו"א בכתבת דו"ח נגד פעילות צה"ל ביו"ש (2015) עם ארגון 'כרם נבות'.

ארגון "רבנים לזכויות אדם" תופס מקום מרכזי מאוד בקרב הקהילה הרפורמית בישראל. כ- 35% מהקהילות הרפורמיות בישראל מונהגות על ידי רבנים ורבות החברים ב'רבנים למען זכויות אדם', ביניהם אף פעילים בכירים בארגון. כמו כן, כל חברי הוועד המנהל של רלו"א הם רבנים רפורמיים וקונסרבטיבים (למעט אחד).

עריכה והבאה לדפוס:
הרב עמיחי אליאש, רפאל ארוון